

μεγαλοκλεής άπ. 62α, 10.

νεοκέλαδος, άπ. 61, 2.

ορικοίτας άπ. 66, 10.

πυριδαής, άπ. 64, 21.

τα]λακάρδιος, άπ. 62α, 3.

(άλλοτε εις λυρικά άδέσποτα), άνήκουν πιθανώς εις τόν Βακχυλίδην. Λέγω δέ πιθανώς, διότι τά κείμενα, εις ά εύρίσκονται αί λέξεις αύται, άποδίδονται μόν ύπό νεωτέρων φιλολόγων εις τόν Βακχυλίδην, δέν εΐναι όμως άναμφιλέκτως Βακχυλίδεια.

Προσθέτω έδω ότι ή γλωσσοπλαστική ικανότης του Β. δέν περιορίζεται μόνον εις τά έπίθετα. Εύρίσκομεν και ρήματα και ουσιαστικά εις μόνον τόν Βακχυλίδην άπαντώντα· π.χ.

άθυρσις 13₉₃

γελανώ 5₈₀

εύμαρέω 1₁₇₅

θατήρ 10₂₃

όλιγοσθενέω 5₁₅₂

πεδοιχνώ 16₉

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ Γ. ΤΣΕΛΙΟΣ

* * *

SCRIPTA ACADEMICA GRONINGANA, **Scholia in Aristophanem**

I-II Scholia in Equites, D. Mervyn Jones : Scholia vetera. Nigel G. Wilson : Scholia Tricliniana. Wolters — Noordhoff N. V. — Groningen 1969, Swets & Zeitlinger—Amsterdam 1969. I—XXV, 1—280. Dfl. 70, 20.

‘Η Παλαιογραφία άποτελεΐ τόν θετικόν κλάδον τής Φιλολογίας : έδράζεται επί συγκεκριμένων δεδομένων, χρησιμοποιεΐ σταθερά και ένιαΐα κριτήρια, ύποκειται εις άυστηράν νομοτέλειαν.

‘Ο παλαιογράφος έξωπλισμένος όχι μόνον με καθαρώς παλαιογραφικάς γνώσεις αλλά και με όλα τά άπαραίτητα φιλολογικά και γλωσσικά έφόδια (διότι τά χειρόγραφα καθημερινώς του παρουσιάζουν ποικίλα μετρικά, γραμματικά, γλωσσολογικά, έτυμολογικά και ιδίως συντακτικά προβλήματα προς άμεσον λύσιν), καλείται να φέρη εις πέρας έργον, τó όποϊον εΐναι έκ φύσεως μακροχρόνιον και άπαιτεΐ έργασίαν έξαντλητικήν.

‘Εν τούτοις τó οικοδόμημα, τó όποϊον μετά τόσου μόχθου και ιδρώτος οικοδομεΐ, δέν εΐναι πάντοτε σταθερόν και μόνιμον. Πολλάκις ή άνακάλυψις ένός αξιολόγου χειρογράφου ή ή άνακατάταξις τών παλαιών βάσει νέων παπύρων ή άλλων κριτηρίων, άνατρέπει έκ θεμελίων όλην τήν προηγηθεΐσαν κριτικήν έργασίαν και ύποχρεώνει τόν παλαιογράφον, ως νέον Σίσυφον, να έπωμισθῆ έκ νέου τó δυσβάστακτον φορτίον του.

Τούτο, έν μέρει βεβαίως, ισχύει και δια τά σχόλια του ‘Αριστοφάνους, ή

ἐπανεκτίμησις, διερεύνησις καὶ ἐπανεκδόσις τῶν ὁποίων ἤρχισε πρὸ δεκαετίας καὶ συνεχίζεται μετὰ ταχὺν σχετικῶς ῥυθμόν.

Ἡ σειρά τῶν σχολίων περιλαμβάνεται εἰς τὰς ἐκδόσεις τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Groningen, τὴν ἐπιστασίαν δὲ τοῦ ὅλου ἔργου ἔχει ὁ γνωστός μελετητὴς τοῦ Ἀριστοφάνους W. J. W. Koster.

Κατὰ πρῶτον ἐξεδόθη τὸ IV μέρος (Scholia in Aristophanem, - Jo. Tzetzae commentarii) μετὰ τὴν ἀκόλουθον σειρὰν :

IV. I Scholia in Plutum (L. M. Positano)

IV. II Scholia in Nubes (D. Holwerda)

IV. III Scholia in Ranas (M. J. Koster)

Ἡ ἔναρξις (1960) ἐκ τοῦ IV μέρους ὑπεγορεύετο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὰ σχόλια τοῦ Τζέτζη κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοὺς παρέμενον ἀνέκδοτα ¹.

Ὁ παρὼν καλαίσθητος τόμος (I. II) τῶν σχολίων τῶν Ἰππέων συνεχίζει ἐπαξίως τὴν σοβαρὰν ταύτην προσπάθειαν. Ἀποτελεῖ θετικὴν συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἔργων τοῦ μεγάλου κωμικοῦ τῆς ἀρχαιότητος καὶ πληροῦ ἀπολύτως τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης. Εἶναι ὄριμος καρπὸς ὑπερδεκαπενταετοῦς ἐργασίας, ὡς προκύπτει ἐκ δημοσιεύματος τοῦ D. Mervyn Jones ἀναφερομένου εἰς τὴν χειρόγραφον παράδοσιν τῶν Ἰππέων ².

Ἡ περίφημος editio princeps, ἰδίως διὰ τὰ ἐκ πολλῶν πηγῶν συγκεντρωθέντα ὑπὸ τοῦ Μουσοῦρου σχολία τῆς (1498), ἡ γενικὴ ἔκδοσις τῶν Σχολίων τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ τοῦ J. F. Dübner (1842, 1855, 1877, 1883) ὡς καὶ τὸ ἐκτεταμένον δημοσίευμα τοῦ K. Zacher ³, ἂν καὶ εἶναι πρόωρον νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς «ξεπερασμένα» ἔργα, εἶναι ἀληθὲς ἐν τούτοις ὅτι μᾶς παρέχουν μικρὸν μόνον μέρος τῶν ὄσων δύναται τις νὰ ἀρυσθῆ βάσει πηγῶν καὶ μεθόδων τῆς συγχρόνου παλαιογραφίας. Ἀπλῆ σύγκρισις τῶν σχολίων τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται προσφάτως (τοῦ παρόντος τόμου λ. χ.) πρὸς τὰ σχόλια τοῦ Dübner, εὐκόλως πείθει καὶ τὸν πλέον δύσπιστον ὅτι ἡ διαφορὰ εἶναι κολοσσιαία καὶ ὅτι αἱ σύγχρονοι ἐκδόσεις ἀποτελοῦν ἐπιστημονικὰς κριτικὰς ἐκδόσεις, ἐνῶ αἱ προγενέστεραι ἦσαν ἐμπειρικαὶ (καὶ ἐν πολλοῖς ἐρασιτεχνικαὶ) προσπάθειαι.

Ἡ κριτικὴ ἐνὸς βιβλίου ὡς τὸ προκείμενον εἶναι δύσκολον (ἢ μᾶλλον ἀδύνατον) νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὸ πολὺ κοινὸν ἢ ἔστω τὸν μέσον ἀναγνώστην. Τὸ περιεχόμενον, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, δὲν προσφέρει ὑλικὸν «εὐπεπτον». Ὡς ἐκ τούτου αἱ παρατηρήσεις, αἱ ὁποῖαι ἀκολουθοῦν, ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς ὀλίγους καὶ κυρίως πρὸς τοὺς συγγραφεῖς τοῦ κρινομένου βιβλίου.

1) Διὰ τὸν πρῶτον τόμον (IV. I) βλ. κατατοπιστικὴν κριτικὴν εἰς τὸν Πλάτωνα 27—28 (1962) σ. 500—8 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κ. Δ. Γεωργούλη

2) Βλ. CQ 46 (1952) 168 κέξ., 49 (1955) 39 κέξ. Βλ. ἐπίσης N. G. Wilson CQ 56 (1962) 33 κέξ.

3) Die Handschriften und Classen der Aristophanesscholien, JKPh, suppl. XVI (1888) 503—746.

Τὸ ἔργον γενικῶς εἶναι πολύτιμον, τὰ πλεονεκτήματά του προφανῆ καὶ ἡ συμβολή του οὐσιαστικῆ.

Ἡ κριτικὴ ὅμως θὰ στραφῆ εἰς τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ὑπάρχει ἐνδεχομένως περιθώριον περαιτέρω βελτιώσεως εἰς ἐπομένους παραλλήλους ἐκδόσεις· κατὰ συνέπειαν αἱ εἰδικαὶ αὐταὶ παρατηρήσεις δὲν θὰ ἀφοροῦν οὔτε εἰς τὴν γενικὴν πορείαν πλεύσεως, ἢ ὅποια εἶναι ὀρθή, οὔτε εἰς τὰ ἐκ τοῦ χρησιμοποιοθέντος ὑλικοῦ συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι βασικῶς ἐσφαλμένα.

Ἐπιβάλλεται ἐν τούτοις προκαταβολικῶς νὰ διευκρινισθῇ ὅτι αἱ παροῦσαι ἀπόψεις ἐδράζονται κυρίως ἐπὶ τῆς μελέτης τῆς παραδόσεως τοῦ κειμένου τῶν Βατράχων (καὶ μάλιστα σχετικῶς περιορισμένης περιοχῆς του), εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι ἡ χειρόγραφος παράδοσις τῆς Βυζαντινῆς τριάδος, ἢ ὅποια στηρίζεται ἐπὶ πολὺ μεγαλυτέρου ἀριθμοῦ χειρογράφων, δὲν συμφωνεῖ πάντοτε πρὸς τὴν παράδοσιν καὶ τὴν ἐν γένει στεμματικὴν ἀλληλεξάρτησιν τοῦ παρουσιάζουν τὰ χειρόγραφα τῶν ὑπολοίπων κωμωδιῶν· σαφέστερον : πολλὰ χειρόγραφα παραλαμβάνουν ἀπὸ διαφορετικὴν πηγὴν τὸν Πλοῦτον, τὰς Νεφέλας καὶ τοὺς Βατράχους καὶ ἀπὸ διαφορετικὴν τὰς ὑπολοίπους κωμωδίας, τὰς ὁποίας δὲν διέσωζε τὸ βασικὸν πρότυπὸν των.

Μετὰ τῆς ἐπιβαλλομένης ἐπιφυλάξεως λοιπὸν διατυπώνονται ἐδῶ αἱ ἀκόλουθοι, δευτερευούσης φύσεως, παρατηρήσεις :

α) Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν (σελ. xxi) οἱ ἐκδότης ἀναφορικῶς πρὸς τὸν κώδικα G (: Venetus 475) δηλώνουν κατηγορηματικῶς ὅτι . . . *inter omnes constat e (codice) V seculo XV exscriptum esse καὶ παραπέμπουν εἰς δημοσίευμα τοῦ J. W. White τοῦ 1918* ¹ (διὰ τὴν ἀκριβείαν ὃ White εἶχε ἐπισημάνει τὴν ἐξάρτησιν τοῦ G ἀπὸ V δώδεκα ἔτη [ἐνωρίτερον ²]). Ὀντως οἱ περισσότεροι φιλόλογοι, ἀβασανίστως ἴσως, ἀπεδέχθησαν τὴν ἐξάρτησιν αὐτὴν καὶ δὲν ἔλαβον πλέον ὑπ' ὄψιν τὸν G.

*Ἄν καὶ οἱ δύο κώδικες διασώζουν τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς ἀριθμὸν κωμωδιῶν καὶ μάλιστα κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς σειρὰν καὶ ὄντως ὑπάρχει συγγένεια ὡς πρὸς τὸ κείμενον καὶ (πολὺ περισσότερον) ὡς πρὸς τὰ σχόλια, ἐν τούτοις παραμένουν σημαντικὰ περιθώρια πρὸς διατύπωσιν ἀμφιβολιῶν.

Ἐπὶ ἐκτάσεως 50 μόνον στίχων τῶν Βατράχων δειγματοληπτικῆς ἀντιβολῆς, παραλλήλως πρὸς τὰς ὁμοίτητας ὑπάρχουν πολλαὶ καὶ μάλιστα οὐσιώδεις διαφοραὶ, μὴ ὀφειλόμεναι εἰς διορθώσεις ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου τοῦ G. Δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ μνημονευθοῦν ἐδῶ αἱ περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας ὁ V διασώζει τὴν ὀρθὴν γραφὴν καὶ ὁ G τὴν ἐσφαλμένην, διότι τοῦτο θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς φυσιολογικὸν δι' ἐν ἀντίγραφον. Πῶς δικαιολογοῦνται ὅμως αἱ ἀντίθετοι ἀκριβῶς περιπτώσεις, ὅπου ὁ G δίδει τὴν ὀρθὴν γραφὴν καὶ ὁ V τὴν ἐσφαλμένην καὶ ἄμετρον ; Ἴδου περιπτώσεις τινὲς (Βάτρ. 1420—70) :

1) Collations of the mss of Aristophanes' Aves, HSCPh 29 (ὄχι 19), 77 κέξ.

2) The mss of Aristophanes, CPh 1 (1906) 19. Τὸ αὐτὸ ὑπεστήριξαν πρὸ αὐτοῦ οἱ K. Dindorf (1838), E. Hiller (1881) καὶ K. Zacher (1888).

1420	οὖν ἂν G (R)	ἂν οὖν V	(ἄνευ μέτρου)
1423	ἐκάτερος ; G (R)	ἐκάτερος εἶπατον V	» »
1424	ἔχει δὲ περὶ G (R)	ἔχει περὶ V	» »
1429	αὐτῷ G (alii)	αὐτῷ V (R)	
1431α	(ὑπάρχει) G (R)	(λείπει) V	
1461	ἐνθαδὶ δ' οὐ G (R)	ἐνθαδὶ δ' οὐχὶ V	» »
1466	εὖ πλὴν γ' ὁ G (R)	εὖ γε πλὴν ὁ V	» »
1470	ἦ μὴν G (R)	ἦ μὴν V	

Ἐνῶ μάλιστα σχεδὸν ὅλοι οἱ κώδικες (R, V, A, Mac, U, Φ, M4 καὶ δέκα δευτερεύοντες) παρουσιάζουν τὸν στίχον 1474 ἄμετρον : ἀσχιστον ἔργον μ' εἰργασμένος προσβλέπεις (μὲ ποικίλας παραλλαγὰς ἐντὸς τοῦ στίχου ἀλλὰ μὲ τὴν λέξιν «προσβλέπεις» σταθερῶς εἰς τὸ τέλος) μόνον οἱ G, Mpc, Θ καὶ τρεῖς ἄλλοι δευτερεύοντες παρέχουν τὴν ὀρθὴν γραφὴν :

ἀσχιστον ἔργον προσβλέπεις μ' εἰργασμένος.

Ἴσως καὶ μόνον τὸ τελευταῖον παράδειγμα ἀρκεῖ διὰ νὰ κλονίσῃ τὴν ἀπόλυτον πεποίθησιν ἐπὶ τῆς ἐξαρθήσεως τοῦ G ἐκ τοῦ V.

β) Ἡ στεμματικὴ τοποθέτησις τοῦ M, ἡ ἐξέτασις του ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ R καὶ ὄχι πρὸς τὸ VE, ὅπου βασικῶς ἀνήκει, καὶ τέλος ἡ συνεξέτασις τῶν ΓΘ πρὸς τὰ VE δὲν ἀποτελοῦν ἴσως στοιχεῖα ἀπολύτως ἀκριβῆ.

Ἐάν τὸ m ἦτο τόσον πλησίον τοῦ ἀρχετύπου X, θὰ ἀνεμένετο ὁ κώδιξ οὗτος νὰ διαδραματίσῃ σημαντικὸν ρόλον εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου τοῦ Ἀριστοφάνους· τοῦτο ὅμως δὲν συμβαίνει, ἡ δὲ ἀξία τοῦ κώδικος αὐτοῦ (ὁ ὅποιος οὐδὲ τὸν χωρισμὸν τῶν στίχων δύναται νὰ διατηρήσῃ, ἀλλὰ παραθέτει τὸ κείμενον ἐν συνεχείᾳ ὡσὰν νὰ πρόκειται περὶ πεζοῦ) περιορίζεται κυρίως εἰς τὰ σχόλια του, τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ ποικίλας πηγὰς.

Πάντως τὸ γεγονός ὅτι πολλὰ λάθη κοινὰ εἰς τὸν M καὶ τοὺς VE δὲν ἀπαντῶνται εἰς τὸν Θ καὶ Γ, ὀδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ πρότυπον γ τῶν χειρογράφων αὐτῶν εἶναι προγενέστερον τοῦ m. Ἡ ἀντιστροφή τῆς θέσεως τῶν m καὶ γ ἐπιβάλλεται καὶ δι' ἄλλους λόγους οἱ ὁποῖοι θὰ ἐκτεθοῦν προσεχῶς εἰς χωριστὸν δημοσίευμα.

γ) Ἡ τοποθέτησις τοῦ V εἰς τὸ XI αἰ. εἶναι ἴσως ἀβάσιμος. Ὑπάρχουν πολλὰ δεδομένα τὰ ὁποῖα ὀδηγοῦν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶναι μεταγενέστερος, πιθανὸν ὄχι ἀπλῶς τοῦ XII αἰ. ὡς γενικῶς πιστεύεται, ἀλλὰ τοῦ XIII αἰ. ὡς ὑπεστήριξεν παλαιότερον ὁ Cobet κ.ἀ., προσφάτως δὲ ὁ Koster. Οὔτε ὡς πρὸς τὸ κείμενον οὔτε ὡς πρὸς τὰ σχόλια ὁ V δικαιολογεῖ τὴν ἀξίαν πού τοῦ ἀποδίδεται γενικῶς.

Τὸ γεγονός δὲ ὅτι προτοῦ νὰ γραφῆ τὸ ν, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται οἱ VE, εἶχαν ἤδη ἀντιγραφῆ τὸ γ καὶ m (τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τούτου δὲν ἔχουν τὰ σφάλματα τὰ ὁποῖα διέπραξεν ὁ γραφεὺς τοῦ ν) καὶ ἤδη πρὸ αὐτῶν εἶχε ἀποσπασθῆ ἐκ τοῦ αὐτοῦ κλάδου ἓνα ἢ δύο ἄλλα χαμένα πρότυπα ἐκ τῶν ὁποίων προέρχονται τὰ χειρόγραφα Es2, F1, F9, G (;), Vp2, Vp10, Vv3, Vv13, X, Ω (τὰ

ὅποια δὲν ἔχουν κοινὰ σφάλματα οὔτε τοῦ ν, οὔτε τοῦ m καὶ γ) ἄγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ V ἀποκλείεται νὰ εἶναι παλαιότερον τοῦ XIII αἰ. ἢ ἔστω τοῦ τέλους τοῦ XII.

δ) Ὑπάρχουν ἀρκετοὶ κώδικες τῶν Ἰππέων περὶ τῶν ὁποίων οὐδεμία γίνεταί μνεία. Εἶναι ἀληθὲς βεβαίως ὅτι οἱ περισσότεροι ἐκ τούτων (ὅπως λ.χ. οἱ B, Δ, F3, F8, H, M5, M12, Vβ2, Vp3, Vp11) δὲν ἔχουν σχόλια· ἄλλοι ἐκ τούτων ἔχουν Προλεγόμενα, «Γλώσσας» ἢ Argumenta, ἄλλοι οὐδὲν πλέον τοῦ κειμένου διασώζουσι. Ὡς πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ οἱ ἐκδῶται ἐστηρίχθησαν εἰς τοὺς καταλόγους ἢ ἐπιστοποίησαν ἰδίοις ὄμμασιν ὅτι τὸ μέλλον δὲν μᾶς ἐπιφυλάσσει ἐκπλήξεις ἀπὸ τοὺς «ἀθώους» αὐτοὺς κώδικας; Θέλω νὰ πιστεύω ὅτι συνέβη τὸ δεύτερον· ὡς ἐκ τούτου καλὸν θὰ ἦτο νὰ εἶχον ἀφιερωθῆ δύο - τρεῖς γραμμαὶ καὶ διὰ τοὺς κώδικας αὐτούς, ὡς ἔγινε διὰ τὸν A καὶ τὸν Vat. 2181, οἱ ὅποιοι ἐπίσης δὲν ἔχουν σχόλια.

Ὑπάρχουν ἐν τούτοις καὶ κώδικες μὲ σχόλια οἱ ὅποιοι παρελείφθησαν, ἐνῶ ἔπρεπε ὅπωςδῆποτε νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν (ἢ νὰ δικαιολογηθῆ διατι ἡγνοήθησαν). Ἴσως δὲν ἀξίζει ἰδιαιτέρας μνείας ὁ Mu5. Ἐπρεπε ὅμως νὰ διερευνηθῆ ὁ X (: Laur. 31. 13) τοῦ XIV αἰ., τὸν ὁποῖον προσωπικῶς θεωρῶ ἀξιόλογον (τούλάχιστον ἕως ὅτου μοῦ ὑποδειχθῆ ὅτι εἶναι ἀντίγραφον σωζομένου χειρογράφου ἢ ὅτι ὡς πρὸς τὰ σχόλια τῶν Ἰππέων δὲν ἔχει τι τὸ νέον). Ἐπίσης ὁ Mdl τῆς Μαδρίτης, (ἂν καὶ δὲν ἀνήκουν οἱ Ἰππεῖς εἰς τὸ παλαιότερον - XIII αἰ.—τμημά του), δὲν ἔπρεπε νομίζω νὰ ἀγνοηθῆ, ἐφ' ὅσον διασώζει σχόλια εἰς τοὺς 300 πρώτους στίχους τῶν Ἰππέων.

Αἱ παρατηρήσεις αἱ ὅποιαί διευτώθησαν μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον μειώνουν τὴν ἀξίαν τοῦ μνημειώδους ὑπὸ κρίσιν ἔργου. Εἶχον τὴν δυνατότητα δειγματοληπτικῆς ἀντιβολῆς καὶ ἐλέγχου πολλῶν σχολίων τοῦ παρόντος τόμου εἰς κώδικας τῶν ὁποίων ἔχω εἰς τὴν διάθεσίν μου φωτογραφίας ἢ μικροφίλμς. Ἡ ἀνάγνωσις παντοῦ ὑπῆρξεν ἀκριβεστάτη ἄνευ παραλείψεως ἢ κενῶν καὶ ἡ ἀπόδοσις τῶν σχολίων ἀπολύτως πιστή.

Οἱ στόχοι τοὺς ὁποίους ἔθεσαν οἱ ἐκδῶται τῆς παρούσης ἐργασίας φαίνεται νὰ ἐκαλύφθησαν πλήρως, θὰ ἦτο δὲ εὐχῆς ἔργον ἂν πολλοὶ φιλόλογοι τῆς ὀκτῆς τοῦ D. Mervyn Jones καὶ N. G. Wilson ἦσαν διατεθειμένοι νὰ ἀφιερῶσουν πολλὰ ἔτη τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἐν γένει φιλολογικῆς των δραστηριότητος, διὰ νὰ χαρίζουν εἰς τοὺς μελετητὰς τῶν ἀρχαίων κλασσικῶν τοὺς πλουσίους καρπούς τῆς πολυμόχθου ἐργασίας των.

Μὲ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐκδόσεως ὅλων τῶν σχολίων τοῦ μεγάλου κωμικοῦ, θὰ πληρωθῆ ἓνα τεράστιον κενόν, τὸ ὁποῖον ἔχαιεν ἐπὶ αἰῶνα καὶ πλέον ἐν ἀναμονῇ τῶν τολμηρῶν σκαπανέων ποὺ θὰ ἀνελάμβανον τὴν πλήρωσίν του.